
MEKTUP *

Rudolf Otto Wiemer

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KOÇ**

"Böyle şey oluyor," dedi Lotzke. O ki gerçek bir postacı bile değildi, yalnızca yardımcıydı. Tasnife ara verdi ve şarımsı, kırışık zarfı inceledi. "Atayım mı onu, ne dersin?"

Wißler gözlüğünün üzerinden göz ucu ile baktı.

"Ayrıca da pulsuz", dedi Lotzke ve mektubu bu tarafa ulaştırdı.

Wißler gözlüğünü öne doğru itti. Mektubu çevirdi, adresi okudu, gülümsedi.

"Eh, şimdi ?", diye sordu Lotzke.

"Ulaştır", dedi Wißler.

"Ulaştır mı? Siz komiksiniz!"

Wißler büyük, mavi kareli bir mendil çıkardı. Nezle olmuştu, öksürüyordu ve Grothjahn pencereden ona, evde kalmasının daha iyi olacağını seslendi. Ancak Grothjahn nezlenin ve görevin ne olduğunu nereden bilsin.

* **Der Brief** öyküsü : Wiemer, Rudolf Otto : **Betlehem ist überall. Geschichten und Gedichte zu Weihnachtzeit**, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, Gütersloh 1980, 2 Aufl., S.36-40, adlı kitaptan Türkçe'ye aktarılmıştır.

** S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyesi.

"Komik adres", dedi Lotzke başını sallayarak.

Wißler dış hizmette kalmış olsaydı, nezleye yakalanmamış olacağından emindi. Posta dağıtıcısı olarak nezle olunmaz. Fakat burada, tasnif odasında olunur. Oda fazla sıcak, sonra kapı açılır. Arada sırada bahçeye inip arabayı boşaltmak da gerekiyor. Yoo. Wißler tekrar dış hizmet yapacak, bunda kararlı.

Wißler o sırada Lotzke'nin mektubu sepete nasıl attığını gördü. Sert bir tonla "ver şunu!", dedi.

Lotzke eğildi, şimdi daha da çok kırışmış olan mektubu çöpten aldı ve Wißler'in destelerinin üzerine attı. "Böyle şey saçmalık", diye homurdandı. "Sadece kimin yazdığını öğrenmek istiyorum."

Wißler mektubu parmaklarının arasında düzeltti ve çantasına soktu. Daha sonra yavaşça merdivenlerden yukarı çıktı; soluk soluğa kalmıştı. Yukarda müdürün kapısının önünde, şapkasını çıkardı. Malinowski masada oturmuş ve kahvaltı yapıyordu.

"Sakat bir şey mi var, Wißler?"

"Yoo, sadece nezle, biliyor musunuz?"

"Öyle ya, hepimiz bazen nezle oluruz. Kış bunun için var. O zaman böyle şeyler olur."

"Bende olmaz, müdür bey. Yiğmi kıştır hiç nezle olmamışım. Ne de öksürük."

"Artık zamanı gelmiş. Neticede daha genç olmuyorsunuz. Yoksa Grothjahn teyze yeterince göz kulak olmuyor mu?"

"Bayan Grothjahn mı? O ne yapacak ki -?"

Müdür bir parça sucuk kesti. "Şaka tabii ki, Wißler! Şaka olmalı! Öyle ya", dudaklarını sildi. "Bildiğim kadarıyla, Grothjahn kocasını kaybetmedi mi?"

"İki ay önce", dedi Wißler.

"Torunları yok mu?"

"Var, ama hepsi dışarıdalar."

Müdür dişlerini karıştırdı. "Siz bitişikte oturmuyor musunuz?"

"Evet" dedi Wißler.

"Sizin hanımınız da ..."

Wißler başıyla tasdik etti.

"O zaman yaşlı Grothjahn bazen sizin eve de bakabilir. Öylesine demek istiyorum. Yoksa kimseniz var mı?"

"Hayır" dedi Wiβler .

"Kim yemek pişiriyor ki?"

"Kendim", dedi Wiβler.

"Ve çamaşırılar, bakkaldan alış veriş, ısıtma?"

"Ben bunlara alıştım." dedi Wiβler.

Müdür çakısını süzdü. "Gelişinizin asıl sebebi ne?"

Wiβler kem küm etti.

"Söyle, ne oldu?"

"Sayın müdürüm, ben tekrar dış görev istiyorum"

"Ne? Mektupları sağa sola taşımak mı? Böyle berbat bir havada ? Siz tamamen tabuta mı girmek istiyorsunuz? Hem de Noel'den biraz önce ?"

Wiβler şapkasına baktı. "Dış hizmette olduğum sürede kendimi hiç üşütmemiştim. Hem de daha güzeldi. Öyle dışarıda dolaşmak. Evden eve gitmek. İnsan daha çok insanlarla birarada oluyor."

"Ciddi misin, Wiβler?"

Wiβler onaylar bir tavırla başını salladı.

"Öyle ya, olabilir. Neler yapılabileceğine bir bakalım. Başka bir şey var mı?"

Wiβler ceketinin cebine elini attı.

Müdür kahvaltı kağıdını avucunda buruşturdu ve gözlüğünü taktı. Mektubu süzerek "ulaştırılmaz mı ?" diye sordu. Bunun üzerine hemen güldü. "Keşke o burada otursaydı."

"Belki o burada oturuyor" dedi Wiβler.

Müdür ihtiyara şaşkın bir şekilde dik dik baktı. Kötü tıraş olmuş, diye düşündü. Çok solgun. Bu eskiden çok başkaydı. Daha dinçti.

"Burada oturduğunu, siz mi diyorsunuz? Önce göndereni tespit edelim." Müdür zarfı açtı, mektubu çıkardı ve kağıdın katlarını açtı.

"Eski bir İrsaliye" dedi, hayal kırıklığına uğrayarak.

"Birde arkasını çevirin" dedi Wiβler.

Doğru , arkası kurşun kalemle yazılmıştı. Eğri harfler. Dağınık yazı.

Müdür biraz heceledikten sonra "Bunu okuyabilir misin?" diye sordu. "Hepsi küçük yazılmış."

Wißler gözlüğünü öne itti ve okudu. Müdür kibrit kutusunu açıp kaparken, o yarı sesli okudu:” - sevgili Tanrı bütün çocukların bir büyükannesi var. Yalnız bizim yok. Lütfen sevgili Tanrı, biz kendimize bir büyükanne istiyoruz. O hikaye okumalı ve pasta yapmalı ve örgü örmeli. Gerçek bir büyükanne. Barakadaki çocuklar -”

”Garip”, dedi müdür ve güldü. ”Posta nelere kadir! Bir gösterin bakayım-o pasta yapmalı - tabii ya, ve örmeli - bunu da sevgili Tanrı-”

”Evet” dedi Wißler .

Müdür yine kibrit kutusunu aldı. ”Yıllar önce yine böyle bir şey olmamış mıydı?Bir dakika bekleyin. Evet, hatırladım. O zaman konuyu yukarıya intikal ettirmiştik. Sanırım, Bölge Müdürlüğüne. Hayır, dini seferate. O kadar da fark etmez. Barakayı biliyor musunuz? Orada durum o kadar vahim mi? Orada kaç çocuk var?”

”Dört” dedi Wißler.

”Anneleri yok mu?”

”Öldü, babaları çöpçü.”

”Haa. Ve sabilerde bütün gün orada -”

”Aynen öyle” dedi Wißler.

Müdür döndü, ”Tamam, mektubu ileticeğim. Wißler. Dış görev konusunuda daha sonra görüşürüz. Aslında kaç yaşındasınız?”

”Altmış üç”,

”Hım”, müdür cebinden saati çıkardı, ”Wißler, benim işim var.”

Yaşlı hafifçe öksürdü. ”Mektubu bana verin.”

”Neden? Ne yapacaksın onu?”

”Ulaştıracam.”

Müdür güldü. ”Siz doğuştan postacısınız, bunu kabul etmek lazım. Alın, işte kağıt parçasını. Bence hava hoş. Onu ne yaparsanız yapın! Belki onu bulursunuz, alıcıyı! Ayrıca Wißler, bir düşünün. İhtiyar Grothjahn’la sıcak ilişkiler kurmalısın. Mutlaka, Wißler . Hele siz onun yanında – sakın gücenmeyiniz, Wißler -”

Dışarı çıkarken Wißler kağıdı katladı ve tekrar mektup zarfına soktu. Fena bir teklif değil, diye düşündü. Yaşlı Grothjahn. Kendisi temiz ve becerikli. Hâlâ ayakları üzerinde durabiliyor ve hem de yalnız.

Wißler memnun bir şekilde başıyla tasdik etti. Mesai bitiminde eve giderken, hemen eve gitmedi, bir ev ilerisine gitti. Orada kendisini başkalarının görüp görmediğinden emin olmak için etrafına bakındı. Sonra kapıyı çaldı.

İhtiyar Grothjahn kapıyı hemen açmadı. Nihayet Wißler onun koridordan gelişini duydu. O kollarını yukarı sıvamıştı. Yüzü parlıyordu. "Ne var? Ne istiyorsun? Yemekle meşgulüm, gördüğün gibi!"

"Bir dakika zamanın var mı?" diye sordu Wißler.

"Yoo, yoo, önce pasta fırına girmeli. Ama sen öksürüyorsun. Sen tekrar dış hizmet yapmıyorsun ya? "

"Hayır, sadece bugün. Ve seninle hemen konuşmam lazım."

"Önemli bir şey mi?"

"Senin için bir mektubum var" dedi Wißler.

"Bana mı? Bana kim yazacak ki ? Herhalde torunlardan değildir?"

"Onun gibi bir şey" dedi Wißler.

İhtiyar Grothjahn alnını kırıştırdı, Wißlerin imalarından ne çıkaracağını bilemiyordu.

"Baksana. Beni daha ne kadar burada dışarıda ..."

"Yoo, yoo, gel hele gir, çabuk!"

Wißler mektubu cebinden çıkarttı. Grothjahn kapıyı iyice açarken Wißler gülümsedi. İçeri girmeden önce ayaklarındaki karları çırparken "insan yalnızca doğru adresi bulmalı", diye düşündü.

Çeviren: Yılmaz KOÇ

DÜRBÜN *

Rudolf Otto Wiemer

Şüphesiz ki dürbün çok yararlı bir buluştur. Kelimenin tam anlamıyla bizleri *ufku geniş* insanlar yapar. Birden gözlerimizin görme gücünün sınırını aşarak arkamızda bırakabilecek durumundayız. Uzak mesafeleri oynayarak atlıyoruz. Daha önceleri erişilmez görünen şeyleri fark ediyoruz. Dar ufkumuzu hiç zorlanmadan aşıyoruz. Kısacası, olduğumuzdan daha kuvvetli ve daha cömert oluyoruz ve bence böyle bir sonucu da övmek gerekir.

Tabii ki bizlerin güçlerini birden harikulade bir şekilde artıran bu buluşun bizleri gururlu ve azametli kılma tehlikesi de göz ardı edilecek gibi değil. Kim dürbünün insana sağladığı sürpriz imkanları, kendisine, yani gözlerinin doğal görme gücüne bağlayacak kadar aptal olabilir ki? Hayır, biz fazlasıyla biliyoruz ki bunların tamamı bizden kaynaklanmıyor, çoğunlukla bulut kümesini dağ külesinden ayırt edemiyoruz, bir tavşanı, ağaç kütüğüne, bir evi kaya parçasına, bir insanı bir parça oduna benzetebiliyoruz. Dar görüşlü olduğumuz için de bunlara öyle de davranıyoruz. O insanın bize hayretler içinde baktığının ve yanlışlığı düzeltmeye çalıştığının bile farkında değiliz. Dürbüne sahip olsaydık, onu insan olarak fark edebilirdik. Ormanın karanlık bir bölgesinde kaybolduğunu gördüğümüz yolların nereye çıktığını görebilirdik. Yüksek bir noktada ormanın öte yakasını görebilirdik. Ormanın arkasında bir bataklık arazi mi, yolsuz bir bataklık mı olduğunu görebilirdik. Orada ilerleyemeyeceğimizi görebilirdik ve belki de geri dönebilirdik.

Daha fazla örnek vermek istemiyorum. Sözü neden dürbüne getirdiğimi arif olan çoktan anladı. Böyle bir dürbüne her gün ihtiyacımız var. Mutlak olarak satın alınabilen, iki okülerle donatılmış, suni olarak yapılmış olanı olacak diye bir şey yok, gerçi yararlı optik bir alettir. Hayır, örneğin annem hiç bir zaman böyle bir alete sahip olmadı. O yaşının ilerlemesine rağmen iyi gözlere sahipti. O bundan biraz da gurur duyuyordu, ancak aynı zamanda gözlerimiz ne kadar keskin olursa olsun yeterli olmayacağını da biliyordu. Biz muayyen şeyler görmüyoruz, diye içini çekirdi. Onun çocukları olarak bizde sanki onun emrinde gizli bir dür-

* **Das Fernglas** öyküsü : Wiemer, Rudolf Otto : **Lob der kleinen Schritte. Betrachtungen und Geschichten** Friedrich Reinhardt Verlag, Basel 1981, S.92-95, adlı kitaptan Türkçe'ye aktarılmıştır

bünün olduğuna dair bir his vardı. Kederlerimizden bahsettiğimiz zaman, sanki uzun zamandır biliyormuş gibi başını sallardı. Bazen de sorardı : "Ne oldu? Bir derdin var, bunu anlıyorum." ya da "Sakın ha, bunun sonu iyi olmaz." derdi. O hiç bir zaman bir insanı bir ağaç parçasına benzetmezdi, her ne kadar gözümüze öyle görünse bile.

Ne zaman bu gizli dürbünle ilgili soru sorsak, kafasını sallardı. Daha sonra gülümser ve derdi ki; "Böyle bir şeyin olması mümkündür. Aynı şekilde siz de sahip olabilirsiniz." Annem bununla neyi kastettiğini açıklamazdı. Ancak daha sonra bir defasında; "Sevgi bencillikten daha keskin gözlere sahiptir." dediğini duyduğumda, dürbün ile alakalı şeyi anlamaya başladım. Bir gün yine bu dürbün söz konusu olduğunda, annem bir şey daha söyledi. "Onu çevirsenize." dedi. "O zaman büyük ve dayanılmaz olarak gördüğümüz şeylerin tamamının ne kadar da küçük olduğuna hayret edeceksiniz."

Bunu sık sık düşünürüm. Aslında, belki de dürbünün en iyi yönü de bu ; onun çevrilebilmesi, yakını uzağa, büyüğü küçüğe, önemliyi önemsizle dönüştürebilirsin ; gerçi sözde büyük olanı, sözde önemli olanı, fakat bundan da yeterinden fazlası var.

En tuhafı da, aynı alet her iki duruma da elverişli: iyice bakmaya ve bakıp geçmeye, büyütme ve küçültmeye, keskinleştirmeye ve körleştirmeye. Bu aynı sevgi değil midir? diye düşünüyorum. Çünkü annemin bize göre daha keskin gözleri yoktu. O şunu da söyleyebiliyordu: "O kadar da dikkatlice bakma. Her küçük hatayı görmek zorunda değilsin. Belki kendinde, ama başkasında değil." Burada ona kim itiraz etmek ister ki?

Çeviren: Yılmaz KOÇ